

Landets Jorder konserveres og anvendes til Fæsternes Brug, for at de skulle kunne leve og bestinde sig holdne derved. Disse forskjelligte Udtryk heelt igjennem og den Anvendelse, Lovgivningsmagten stadig har gjort af sin Ret i denne Henseende, der skjelner sig fra enhver anden Ret over andre af Statens Eiendele eller Besiddelser, har været en saadan, at Bondestanden ligesvem derved har været tillagt den Rettighed, at Jorden skulde anvendes til dens Brug. Jeg behøver ikke at udvikle, eller vil idetmindste ikke paa dette Sted indlade mig paa at udvikle, hvorledes denne Grundsaetning har ført og fremdeles, saalænge man vil opretholde Fæstevæsenet, maa føre til, at man under forandrede Forhold træffer forandrede og mere skærpede Bestemmelser. Naar det viser sig, at der kommer Tider, da det, der ikke hidtil har været bestemt ved Lov om dette Forhold, men har udviklet sig som en Sædvane, som har været erkjendt fra begge de paagjældende Parters Side, synes at ville bortfalde, ligger det ligesvem i Fæsteforholdets Natur, at en saadan Sædvaneet maa slaas fast ved Lov og gøres til en lovbundet Regel, i Særdeleshed naar man som nu erkjender, at man maa skærpe de lovbestemte Regler, fordi Forholdene og den nyere Tids Begreber synes at ville tvinge disse overleverede Betragtninger tilbage, synes mere og mere ikke at ville anerkjende dem. Naar man da ikke har kunnet faae den Udvei anerkjendt, at man skulde see at faae Ende paa Fæsteforholdet ved at dele Parterne retfærdig imellem, maa man opretholde Fæstevæsenet i Aand og Sandhed ved at slaas fast for Fremtiden, hvad der er ved at forsvinde som den overleverede Sædvane. Det er den Grundsaetning, hvorpaa disse Forslag hvile. Det blev under denne Sags første Behandling oplyst af det ærede Medlem for Maribo Amts 2den Valgkreds (Frederiksen), at der var et Gul i mit Lovforslag, saaledes som det var indbragt, idet man, naar man vil paalægge en Godseier, der sælger til Fremmede, medens Fæsterens Efterladte kunne og ville kjøbe, til Statskassen at indbetale en vis Dvota af den solgte Eiendoms Værdi, ikke rammer, hvad man vil ramme, idet den Ud-

vei staaer aaben for den Godseier, som ikke vil finde sig deri, først at sætte Gaarden til en Fremmed og Dagen efter at sælge den til ham; i saa Tilfælde vilde han nemlig blive fri for at indbetale Dvotadeelen. Dette er aldeles rigtigt, og jeg oplyste derfor strax det nævnte ærede Medlem om, at jeg havde haft en Paragraph skrevet i mit Lovforslag derom. Efterat det ærede Medlem saaledes havde overbevist mig om, at det vilde være uflogt at lade denne Paragraph falde, har jeg optaget den igjen, og derved har jeg altsaa tilfredsstillet det ærede Medlem. Det er det Forslag, der foreligger under Nr. 24 til en ny § 10, og som gaaer ud paa, at der, naar Godseieren bortfæster til en Fremmed, medens Fæsterens Efterladte kunne og ville overtage Fæstet, bliver at indbetale en Fjerdedeel af de indvundne Afgifter til Statskassen. Vil Godseieren strax indbetale denne Fjerdedeel, behøver han ikke at spørge nogen Fæsters Efterladte, om han vil kjøbe; har han forud en Mand, til hvem han vil bortfæste eller bortforpagte, vil han, naar Fæstecontracten er oprettet, strax kunne indbetale denne Dvotadeel, og der bliver da ikke Tale om nogen Forhandling med Fæsterens Arving. Derjom han derimod er villig til at bortfæste til Fæsterens Efterladte, og man paa begge Sider er enig om at indtræde i Contractforhold med hinanden, men ikke kan blive enig om Vilkaarene, har jeg holdt mig til den Lovbestemmelse, som allerede er den gjældende for det Tilfælde, at en Godseier ikke kan finde en Fæster til sin Gaard, nemlig, at han skal opgive de Vilkaar, han har stillet, for Amtmanden, og denne er da givet Myndighed til at kunne afgjøre, om de Vilkaar, hvortil Godseieren har indbudt Gaarden, ere billige eller ere saa ubillige, at det er af den Grund, han ingen Fæster har kunnet faae. Denne Lovbestemmelse har jeg fundet det rettest at benytte ogsaa i dette Tilfælde, saaledes at Godseieren til Amtmanden skal indsende

Rettelser.

Sp. 1233, Lin. 6 f. n.: „de ville ophøre“, læs: „han vil gjøre det“.